

Briefrapport

aan: Gemeente Lochem
van: SAB
ons kenmerk: BROI/130165
datum: 14 maart 2013
betreft: quick scan flora en fauna

AANLEIDING EN METHODE

In Eefde (gemeente Lochem, provincie Gelderland) is beoogd een Traverse in te richten tussen de Zutphenseweg (N348) en de Schurinklaan. De Traverse moet zorgen voor een afwaardering van de N348. Voordat deze ruimtelijke ingreep mag plaatsvinden, dient eerst een onderzoek te worden uitgevoerd in het kader van de Flora- en faunawet, de Natuurbeschermingswet 1998 en eventueel andere geldende natuurregeling. Voorliggend onderzoek betreft een quick scan.

De quick scan flora en fauna is gebaseerd op een biotoopinschatting door een ecooloog van SAB door middel van een eenmalig veldbezoek op 13 maart 2013. Bij het opstellen van de quick scan flora en fauna is verder gebruik gemaakt van de meest recente verspreidingsgegevens (zie literatuurlijst) van soorten. Op basis van deze methode zijn uitspraken gedaan over de mogelijke aanwezigheid van beschermde planten en dieren in het plangebied. Het veldbezoek heeft nadrukkelijk niet de status van een volledige veldinventarisatie; zowel tijdstip (deels buiten het groeiseizoen van planten en deels buiten het actieve seizoen van diverse diergroepen) als het eenmalige karakter zijn hiervoor niet toereikend. Deze quick scan is uitgevoerd op basis van de momenteel geldende uitwerking en interpretatie van beleid en wetgeving.

Globale ligging plangebied (links) en toekomstige inrichting (rechts)

Gebiedsbeschrijving en beoogde ingrepen

Eefde ligt ten noordoosten van Zutphen en ten zuiden van Gorssel. De directe omgeving van Eefde wordt gekenmerkt door overwegend agrarische gronden met in het noorden bossen. Het plangebied ligt in het centrum van Eefde, zonder directe verbinding met het buitengebied. De begrenzing van het plangebied wordt gevormd door een kerk (Ontmoetingskerk) in het noorden, de Schurinklaan in het oosten en de N348 in het westen.

In de huidige situatie is het plangebied in gebruik als parkeerterrein ten behoeve van de Ontmoetingskerk en de nabijgelegen supermarkt. Daarnaast is het plangebied ingericht als groene ruimte, maar aan de west- en oostzijde bomenrijen. Men is voornemens op deze locatie een nieuwe verbindingsweg te creëren. Verder zal het plangebied parkeerruimte herbergen voor de kerk, het dorpshuis en de supermarkt. Deze parkeerplaats zal daarnaast wekelijks ruimte bieden aan de markt en een aantal keer per jaar aan evenementen.

Huidige situatie plangebied: parkeerplaats (links) en groene zone met bomenrijen (rechts) (foto's SAB, 2013)

GEBIEDSBESCHERMING

Bij gebiedsbescherming is er onderscheid gemaakt tussen de Natuurbeschermingswet 1998 en de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). In de Natuurbeschermingswet 1998 worden Natura 2000-gebieden en beschermde Natuurmonumenten beschermd. De EHS is niet opgenomen in de natuurwetgeving, maar dient bij de planologische afweging te worden meegenomen.

Het plangebied ligt niet in of nabij een gebied dat is aangewezen in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998. Het dichtstbijzijnde beschermde natuurgebied (Natura 2000-gebied Uiterwaarden IJssel) ligt op een afstand van 1.800 meter (hemelsbreed gemeten) ten westen van het plangebied. Gezien de aard van de ontwikkelingen, de afwezigheid van overeenkomstig habitat, de bufferwerking van het tussenliggende gebied en het ontbreken van directe of indirecte verbindingen zijn geen negatieve effecten op beschermde natuurgebieden niet te verwachten. Het plan leidt niet tot aantasting van instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied.

Het plangebied ligt bovendien niet in de EHS. Het dichtstbijzijnde gebied aangewezen als EHS ligt op ongeveer 1.100 meter afstand ten noorden van het plangebied. Het gaat hier om de bosgebieden van Quatre Bas, een bestaand EHS gebied. Aangezien de beoogde plannen betrekking hebben op een relatief klein gebied en tussen het plangebied en de EHS bebouwing en wegen aanwezig zijn, zijn geen negatieve effecten te verwachten op de EHS. Het plan leidt niet tot aantasting van kernkwaliteiten van de EHS.

SOORTENBESCHERMING

Soortenbescherming is altijd van toepassing. In Nederland is de bescherming van soorten opgenomen in de Flora- en faunawet. De Flora- en faunawet is gericht op het duurzaam in stand houden van soorten in hun natuurlijk leefgebied. Als een ruimtelijke ingreep rechtstreeks kan leiden tot verstoring of vernietiging van bepaalde beschermde soorten of hun leefgebied, kan het project in strijd zijn met de Flora- en faunawet. Voor het beoordelen van de doorwerking van het aspect soortenbescherming moet worden nagegaan of het plangebied beschermde soorten (zowel planten als dieren) herbergt. De mogelijke negatieve effecten van de ingreep op betreffende soorten moeten worden beschreven.

algemene soorten

De meeste van de mogelijk in het plangebied voorkomende soorten zoals Bruine kikker, Gewone pad, Egel, (spits)muizen, Konijn en Mol zijn beschermd volgens het lichte beschermingsregime van de Flora- en faunawet. Voor deze soorten geldt dat aantasting van vaste rust- en verblijfplaatsen op basis van een vrijstelling mogelijk is, zonder dat er sprake is van procedurele consequenties.

strikt beschermde soorten

Een aantal van de mogelijk voorkomende soorten is meer strikt beschermd. Voor deze soorten moet bij aantasting van vaste rust- en verblijfplaatsen een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet worden aangevraagd. Hieronder wordt een beschrijving gegeven per soortgroep van het (mogelijk) voorkomen van deze strikt beschermde soorten.

vleermuizen

Volgens verspreidingsgegevens uit de 'Atlas van de Nederlandse Vleermuizen' (Limpens, 1997) en volgens www.waarneming.nl komen in de omgeving van het plangebied verschillende vleermuissoorten voor. Vleermuizen zijn strikt beschermd volgens tabel 3 van de Flora- en faunawet en bijlage IV van de Habitatrichtlijn. Vleermuizen verblijven in bomen en/of gebouwen.

Boombewonende vleermuizen worden aangetroffen in boomholten, achter loshangende schors en in kieren en gaten. In het plangebied staan bomen die met de plannen mogelijk gekapt worden. Deze bomen zijn geïnspecteerd op holten en loshangende schors. Zichtbare holten zijn niet aangetroffen. Het is onwaarschijnlijk dat vleermuizen een verblijfplaats hebben in deze bomen. Gebouwbewonende soorten worden aangetroffen in spouwmuren, achter gevelbetimmering, onder dakbeschot, enz. Met de plannen worden geen gebouwen gesloopt of tegen bestaande bebouwing aangebouwd. De ingrepen in het plangebied leiden daarmee niet tot aantasting van verblijfplaatsen van gebouwbewonende soorten.

Vleermuizen maken vaak jarenlang gebruik van vaste aanvliegroutes tussen verblijfplaats en foerageergebied, daarom kan het behoud van lijnelementen cruciaal zijn voor de instandhouding van het leefgebied. De meest oostelijke (dubbele) bomenrij betreft een lijnelement dat van noord naar zuid loopt. Dit element dient mogelijk als vaste vliegroute van vleermuizen om van hun verblijfplaats naar hun foerageergebied te komen. Aantasting van deze vliegroute kan leiden tot aantasting van een verblijfplaats.

Mogelijke vliegroute van vleermuizen (oranje) door het plangebied (rood) (bron: Google Earth, bewerking SAB)

Voor de plannen worden mogelijk enkele bomen gekapt. Indien de kap van bomen leidt tot een gat tussen de kronen van meer dan 10 meter, dan zijn negatieve effecten op vliegrouen van vleermuizen niet op voorhand uit te sluiten. In dit geval is nader onderzoek naar het gebruik van deze bomenrij door vleermuizen noodzakelijk.

Verder zijn de meeste vleermuizen gevoelig voor verlichting. Om eventuele vliegroute van vleermuizen niet aan te tasten wordt geadviseerd niet meer verlichting langs de weg / bomenrij toe te passen dan in de huidige situatie al aanwezig is. Het advies is om de huidige (verouderde) lantaarnpalen te vervangen door nieuwe lantaarnpalen met speciale armaturen die het licht bundelen en zo minder uitstraling naar de omgeving (vooral naar boven) toe veroorzaken. Ook kan ervoor gekozen worden om lage oriëntatieverlichting te gebruiken of amber kleurige lampen toe te passen. Vleermuizen zijn namelijk ongevoelig voor deze amberkleurige verlichting.

vogels

Tijdens de veldverkenning zijn Merel, Vink, Kauw, Ekster en Huismus waargenomen. Alle vogels en hun actief gebruikte nesten zijn strikt beschermd. Actieve nesten van vogels mogen niet worden aangetast of verstoord. Voor de meeste vogels kan worden volstaan met ontzien van nesten in het broedseizoen (globaal van half maart tot half juli). Nestlocaties van enkele vogelsoorten zoals roofvogels, uilen en Huismus zijn buiten het broedseizoen ook beschermd, zogenoemde jaarrond beschermde vogelsoorten.

In het plangebied ontbreken gebouwen, waardoor nestlocaties van de jaarrond beschermde Huismus en andere gebouwbewonende soorten zijn uit te sluiten in het plangebied. De Huismus is wel waargenomen in het plangebied, maar broedt in de woningen rondom het plangebied. Verder zijn in de bomen in het plangebied geen horsten van roofvogels of holten aangetroffen waar broedlocaties van jaarrond beschermde vogelsoorten in aangetroffen kunnen worden. Wel is één nest van een Ekster in de oostelijke bomenrij aangetroffen. Dit nest is alleen beschermd op het moment dat er eieren en jongen in zitten.

Sporen van jaarrond beschermde vogelsoorten (braakballen, veren, enz.) zijn niet aangetroffen in het plangebied. Gezien het ontbreken van geschikte nestlocaties en het intensieve gebruik van het plangebied en omgeving is het onwaarschijnlijk dat jaarrond beschermde vogelsoorten nestlocaties in het plangebied hebben. De plannen leiden daarmee niet tot aantasting van nestlocaties van jaarrond beschermde vogelsoorten. Nader onderzoek is niet noodzakelijk.

overige soortgroepen

Strikt beschermde soorten uit overige soortgroepen (vaatplanten, grondgebonden zoogdieren, reptielen, amfibieën, vissen, insecten en ongewervelden) zijn niet aangetroffen in het plangebied. Gezien de afwezigheid van voor reptielen geschikte structuurrijke / ruige / zonnige elementen, voldoende geschikte voedselbomen voor de Eekhoorn en afwezigheid van watervoerende elementen (amfibieën en vissen) worden deze strikt beschermde soorten ook niet verwacht in het plangebied. Verder staat het plangebied niet in verbinding met leefgebieden van strikt beschermde reptielen en zoogdieren. Het is daardoor onwaarschijnlijk dat de plannen leiden tot aantasting van leefgebieden van strikt beschermde vaatplanten, grondgebonden zoogdieren, reptielen, amfibieën, vissen, insecten en ongewervelden.

CONCLUSIE

Gebiedbescherming in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 en de Ecologische Hoofdstructuur is gezien de relatief kleine ingreep, de tussenliggende bebouwing en afstand niet van toepassing. De plannen leiden niet tot aantasting van instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000-gebieden of kernkwaliteiten van de EHS.

Uit de quick scan is naar voren gekomen dat de oostelijke (dubbele) bomenrij mogelijk dienst doet als belangrijke vliegroute voor vleermuizen. Indien de kap van bomen leidt tot een gat tussen de kronen van meer dan 10 meter, dan zijn negatieve effecten op een vliegroute van vleermuizen niet op voorhand uit te sluiten. In dit geval is nader onderzoek naar het gebruik van deze bomenrij door vleermuizen noodzakelijk. Nader onderzoek moet uitgevoerd worden in de periode van globaal april – oktober.

De zorgplicht is altijd van toepassing, op basis waarvan door iedereen voldoende zorg in acht moet worden genomen voor de in het wild levende dieren en hun leefomgeving. Dit kan bijvoorbeeld door buiten kwetsbare periodes (het voortplantings- en winterslaapseizoen) te starten met werkzaamheden en het gefaseerd werken om dieren de kans te geven om te vluchten. Verder kunnen vogels broeden binnen en in de omgeving van het plangebied. Werkzaamheden die een verstorend effect op broedende vogels veroorzaken mogen niet uitgevoerd worden.

ADVIES

De meeste vleermuizen zijn gevoelig voor verlichting. Om eventuele vliegroute van vleermuizen niet aan te tasten wordt geadviseerd niet meer verlichting langs de weg / bomenrij toe te passen dan in de huidige situatie al aanwezig is. Het advies is om de huidige (verouderde) lantaarnpalen te vervangen door nieuwe lantaarnpalen met speciale armaturen die het licht bundelen en zo minder uitstraling naar de omgeving (vooral naar boven) toe veroorzaken. Ook kan ervoor gekozen worden om lage oriëntatieverlichting te gebruiken of amber kleurige lampen toe te passen. Vleermuizen zijn namelijk ongevoelig voor deze amberkleurige verlichting.

LITERATUURLIJST

Broekhuizen, S., Hoekstra, B., van Laar, V., Smeenk, C., Thissen, J.B.M. 1992. Atlas van de Nederlandse zoogdieren, uitgeverij KNNV, Utrecht.

Limpens, H., Mostert, K., Bongers, W. 1997. Atlas van de Nederlandse vleermuizen, uitgeverij KNNV, Utrecht.

Spitzen – van der Sluijs, A.M., Willink, G.W., Creemers, R., Ottburg, F.G.W.A., de Boer, R.J., Pfaff, P.M.L., de Wild, W.W., Stronks, D.J., Schröder, R.J.H., de Vos, M.T., Soes, D.M., Frigge, P. & Struijk, R.P.J.H. 2007. Atlas reptielen en amfibieën in Gelderland. 1985-2005. Stichting RAVON, Nijmegen.

Websites:

www.ravon.nl

www.vleermuis.net

www.vogelbescherming.nl

www.rijksoverheid.nl

www.waarneming.nl

www.telmee.nl